

گفتگوی ویژه با سرکار خانم مهندس فریار جواهریان در بررسی فرایند معماری و مد

فریار جواهریان معمار ایرانی و از دبیران نمایشگاه است. وی متولد خراسان بوده و در فرانسه بزرگ شده است. تحصیلات خود را در آمریکا و در دانشگاه های تگزاس در استین، M.I.T و هاروارد به پایان رسانده است. شرکت مهندسان مشاور گام ما را همراه با مهندس فریدون بَهر در تهران تاسیس نمودند و تخصصشان در موزه و باغ می باشد. آثار و کارهایشان در مجلات مختلف ایرانی و خارجی به چاپ رسیده و سبک کارهایشان "ایرانی مدرن" شناخته شده است.

نمایشگاه هایی که وی برگزار نموده موضوعاتی از قبیل معماری، طراحی منظر، هنر، عکاسی و سینما را در بر دارد. وی دبیر نمایشگاه ها و نویسنده کتاب های زیر است: "باغ ایرانی: حکمت کهن- منظر جدید" (موزه هنرهای معاصر تهران، ۱۳۸۳)، "سی سال تنهایی" (دانشگاه کمبریج، ۱۳۸۷)، "فریده لاشایی: در جستجوی گمشده" یا همکاری چرمانو چلات (موزه هنر های معاصر، ۱۳۹۴)، همایش باغ ایرانی با همکاری فاطمه حیدری (۱۳۹۶)، گلگشت ایرانی با همکاری آزاده شاهچراغی (۱۳۹۶) در کاخ گلستان) و همچنین نویسنده مقالات متعددی در مجلات، بخصوص معمار که چندین سال جزو هیئت تحریریه آن بوده است.

او داور مسابقاتی همچون جایزه معمار و مسابقات بین المللی دیگر می باشد، از جمله عضو هیئت داوران جایزه معمار آقا خان در سال ۲۰۱۰ بوده اند. طراحی صحنه ۱۰ فیلم از جمله هامون و درخت گلابی که فیلم های شاخص تاریخ سینمای ایران هستند، و سخنرانی های متعددی را در دانشگاه های ایران، آکسفورد، کمبریج و استفورد ارائه کرده اند.

در سال ۱۳۹۳-۱۳۹۴ visiting scholar در دانشگاه M.I.T بوده اند و مجله معماری و ساختمان ایشان را به عنوان معمار سال برگزیدند. موزه خراسان را به پایان رسانده اند که در سال ۱۳۹۴ افتتاح گردید، همچنین موزه خوشنویسی تهران را در سال ۱۳۹۶ به اتمام رسانده است.

سایر فعالیت های فریار جواهریان:

- ۱- طراحی و اجرای تعداد زیادی پروژه های معماری و طراحی داخلی
- ۲- برنده چند دوره مسابقات معماری داخلی
- ۳- طرح مرمت انجمن خوشنویسان ایران
- ۴- طرح مقدماتی موزه منطقه ای آذربایجان (۱۳۸۶)
- ۵- طرح مرمت موزه آذربایجان طرح گدار (۱۳۸۷)
- ۶- طرح مرمت ساختمان اصلی میراث کشوری به موزه (۱۳۸۸)
- ۷- طرح محتوایی موزه منطقه ای اصفهان، (تیر ماه ۱۳۸۹)
- ۸- طرح محتوایی آکو موزه قلعه قورتان در استان اصفهان (خرداد ۱۳۹۰)
- ۹- طرح محتوایی موزه مشاهیر و مفاخر تهران (۱۳۹۰)
- ۱۰- طرح محتوایی و معماری داخلی و بهینه سازی نقشه های موزه بزرگ خراسان (۱۳۹۴-۱۳۸۸)
- ۱۱- طرح محتوایی و مرمت و بهسازی و طراحی داخلی موزه خوشنویسی (۱۳۹۶-۱۳۹۵)
- ۱۲- نگارش بیش از ۶۰ مقاله فارسی و انگلیسی، در معتبرترین مجلات معماری و ساختمان
- ۱۳- دبیر برگزاری نمایشگاه های مهمی از جمله باغ ایرانی، در جستجوی گمشده (فریده لاشایی) در موزه هنرهای معاصر تهران و نمایشگاه گلگشت ایرانی در کاخ موزه گلستان و ...

لطفاً دیدگاه خود را در خصوص ارتباط میان دو مقوله معماری و مد بیان بفرمایید.

میس وندر روچه می گفت که هر دوشنبه صبح یک سبک جدید در «مد» به وجود می آید، اما برای معماری این چنین نیست. او می خواست تذکر بدهد که سبک های معماری مثل مد زودگذر نیستند. اما به نظر من تشابهات بسیار زیادی بین معماری و مد وجود دارد. در کل مقوله طراحی یا دیزاین در برگیرنده طیف بزرگی از فعالیت های خلاقانه است که معماری بزرگترین مقیاس آن بوده، طراحی لباس شاخه دیگر آن و طراحی جواهرات کوچکترین آن. بسیاری از طراحان ادعا می کنند که لباسپاشان معماری دارند، اما بعضی ها واقعاً طرح هایشان معماری است، بخصوص ژاپنی ها و پیش از همه «ایسه میاکه» که سه نمونه آن را می بینیم. نخستین تشابه به مسئله باطن و ظاهر بر میگردد که در هر دو حرفه معماری و لباس وجود دارد. لباسهای زیر حکم اسکلت معماری را دارند. اگر لباس های زیر عالی باشند، لباس خوب بر روی تن می نشیند. آستر حکم سفت کاری را دارد. اگر آستر از جنس مرغوب باشد و خوب به لباس دوخته شود، لباس خوب می ایستد و ماندگار می شود. آستر است که لباس را تکه می دارد، بخصوص در طراحی و دوخت کت و پالتو، و بالاخره خود لباس حکم نازک کاری را دارد. ظاهر لباس همان ظاهر بنا هست، یعنی نماهای ساختمان و جزئیات دوخت یادآور جزئیات نما، که نمک اصلی طرح است. وقتی از لباس لاکچری صحبت می کنیم، به چه چیزهایی اشاره می کنیم؟ آیا فقط زرق و برق پارچه گران قیمت، طرح پیچیده و دوخت نفیس کافایت که لباس واقعاً مجلل بدست آوریم؟

نظرم من خیر. این معیارها کافی نیستند. هنر واقعی این است که با پارچه ای ارزان، مثل چیت ایرانی، اما طرحی جذاب و دوختی مناسب، طرحی بریزیم که لباس بر تن خوب بنشیند و راحت باشد و هویت درست آن فرد را منعکس کند. معیارهای اصلی لباس خوب این است که باید راحت باشد، به فرد احساس آرامش بدهد و یا با شخصیت وی و موقعیتی که در آن هست سازگار باشد. اگر گفش بسیار زیبا و گران قیمت و بر زرق و برق به پا کنیم، اما ناراحت باشد و پا را بزند، آن گفش به درد نمی خورد.

برای من مهمترین معیارها راحتی، حس آرامش و هویت بخشی درست است، چه در معماری، چه در لباس.

۳. آیا در انتخاب پوشاک و نیز اکسسوری از سبک خاصی پیروی می کنید؟

بله، سعی می کنم از همان اصل «ایرانی-مدرن» پیروی کنم و لباسهایی بپوشم که شبیه لباسهای قدیمی ایرانی هستند (هم از دوره صفوی و هم قاجار) اما با برش و دوخت مدرن. برای همین است که اکثر لباسهایم را از مرحوم خانم زیلا مهرجویی تهیه می کردم و الان از دخترشان، مینا بزرگمهر. مهمترین معیار لباس برای من راحتی است.

۴. با توجه به محوریت این شماره از مجله معمار و مد امروز به بررسی دوره تاریخی پهلوی ، اگر اثری دارید که الهام گرفته از دوران پهلوی است ضمن معرفی آن خوشحال می شویم توضیحات پروژه را به همراه عکس با کیفیت و فاقد نشان برای درج در نشریه در اختیار داشته باشیم. در صورتی که فاقد اثر در این معنا هستید، لطفاً نظر و دیدگاه خود را نسبت به یک بنا از دوره پهلوی ارائه بفرمایید.

نه متأسفانه پروژه ای انجام نداده ام که به دوره پهلوی اشاره کرده باشد. اما بنظرم زیباترین و کارآمدترین بنای دوره پهلوی دوم، موزه هنرهای معاصر است که اثریست از کامران دیبا.

آیا در زمینه معماری از سبک خاصی پیروی میکنید؟ در صورتی که در این خصوص سوابقی دارید سپاسگزار میشویم اگر قبول زحمت کرده توضیح مختصری دهید؟

بله، من سبک کارهایم «ایرانی-مدرن» شناخته شده اند و سعی ام بر این بوده است که معماری سنتی خودمان را به زمان حال منتقل کنم و یا حتی در آخرین پروژه به آینده بپریم. باید بدانیم که معماری سنتی ایرانی همیشه شدیداً به اقلیم خود وابسته بوده است و برای همین است که در بوم-زیست های مختلف کشور پهناورمان، انواع کاملاً مختلف معماری داشتیم. این غنا را کاملاً از دست داده ایم و با معماری یکسان و کسل کننده ای مواجه هستیم که از شمال تا جنوب و غرب تا شرق ایران یکدست شده است. مهم است که دوباره به این تنوع و غنا دست یابیم و در ضمن الزامات زندگی امروزی را در الگوهای گذشته مان برآورده کنیم. این بحث طولانی و پیچیده ای است که در قالب این گفتگو نمیگنجد، اما می توان به این موارد در کارهای خودم اشاره نمود. در همه پروژه های مسکونی ام از الگوی خیاط مرکزی پیروی می کنم و گاهی عناصر عینی معماری سنتی، مثل پاسیوی خانه های پیرایش که از الگوی حوض خانه نشأت گرفته ، یا نماهای همان پاسیو که شبیه نماهای داخلی تکیه دولت هستند، اما بیشتر از اینکه اشکال معماری گذشته مان تعادلی شوند، مهم است که اصول نهفته در آن معماری استخراج و رعایت شوند.